

Příběh životní lásky slavného stavitele

EIFFEL

NICOLAS D'ESTIENNE D'ORVES

motto

motto

EIFFEL

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Nicolas d'Estienne d'Orves

Eiffel – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Příběh životní lásky slavného stavitele

EIFFEL

NICOLAS D'ESTIENNE D'ORVES

© Éditions Michel Lafon, 2021, Eiffel
Adapted from the movie “EIFFEL” by Martin Bourboulon, on an
original scenario by Caroline Bongrand, adaptation and dialogues
by Caroline Bongrand, Thomas Bidegain, Martin Bourboulon,
Nathalie Carter and Martin Brossolet.
In partnership with Blue Fox Entertainment.
Published by arrangement with Lester Literary Agency
& Associates
Translation © Hana Davidová, 2022
Cover photography © Depositphotos.com

ISBN tištěné verze 978-80-267-2329-5
ISBN e-knihy 978-80-267-2339-4 (epub)
ISBN e-knihy 978-80-267-2340-0 (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-267-2338-7 (ePDF)

Přeložila Hana Davidová

PROLOG

Bordeaux, 1859

Voda byla ledová. Myslel, že mu někdo propichuje tělo. Kůži jako by mu pronikaly tisíce jehel, až ho to dusilo. Chlad ve své extrémní podobě spaluje. Jako by mu do obličeje šlehal plameny, které mu sžíraly tvář, čelo a rty. Byl tím tak zaskočen, že otevřel pusy a kalnou vodu, která ji rázem zaplavila, polkl a zadržel dech.

Všechno se to semlelo tak rychle! Ten hromotluk v botách širších než provizorní lávka. Ta omšelá, kluzká a špatně lícující prkna. A ten okamžik nepozornosti, kdy chtěl muž zapískat na mladou ženu procházející po druhém břehu Garonny.

Jediná vteřina a neštěstí bylo hotové.

Noha se propadá, záda jdou k zemi, zazní neuvěřitelný, skoro až rozjařený výkřik, který rve všem uši.

Nastalo všeobecné zděšení.

„Prokristapána! To je Chauvier!“

Všichni stáli jako zařezaní. Přitom kdyby se jednoho po druhém někdo zeptal, všichni by přiznali, že právě takového okamžiku se báli. Už od chvíle, kdy stavba začala. Pauwels je ujišťoval, že lešení je bezpečné, žádné riziko nehrozí, most se složí jako dětská stavebnice. Všichni tomu věřili. Nebo jim to přinejmenším pomáhalo uvěřit. A Pauwels navíc dobře platil. V Bordeaux to byl jeden z nejlepších

zaměstnavatelů. Koneckonců byli na práci na takovém projektu pyšní. Revoluční železný most, psalo se v novinách. V kavárnách i na ulici lidé pokřikovali na dělníky, aby se o něm dozvěděli víc.

„Tak co nám povíte?“

„Kdy se ten most otevře?“

To jim lichotilo. Měli pocit, že jsou spolutvůrci něčeho velkého. Nehledě na toho mladého šestadvacetiletého inženýra, který v nich probouzel zápal, nešetřil silami, na stavbě byl vždycky první a staveniště zavíral, když už byli všichni pryč. Hotová nálož energie a nápadů, tenhle Gustave Eiffel. Jistě, jeho jméno znělo germánsky, i když se prohlašoval za Burgundána. Z toho si koneckonců nic nedělali. Na stavbě není důležitý původ, na stavbě jsou jen pracanti.

Chavier byl taky pracant. Patřil dokonce k těm nejhorlivějším. Eiffel si toho ostatně všiml a brzy začal důvěřovat jeho selskému rozumu a přirozené intuici. Copak to nebyl právě Chauvier, kdo Eiffela upozornil, že je to s lešením na pováženou?

„Mělo by se to říct panu Pauwelsovi. Ten tomu tady přece šéfuje. Víte, stačilo by jen trochu víc dřeva.“

„Já se o to postarám,“ slíbil Eiffel.

Bohužel, námitka se přijetí nedočkala.

„Nepřipadá v úvahu!“ hřímal Pauwels, aniž varování svého inženýra pořádně dopřál sluchu.

„Jestli ale dojde k nějaké nehodě, poneseťe za ni odpovědnost vy, pane!“

„No tak! Za svou bezpečnost odpovídá každý sám, milý příteli. A pak, dohlížet na chod stavby je vaše práce. Všechno mě už tak stojí dost peněz. A připomínám, že největší plat máte právě vy!“

Na stavbu se Eiffel vrátil s nepořízenou, ale nikdo se na něj nezlobil.

„Aspoň jste to zkusil, pane Eiffele,“ řekl mu Chauvier.

Gustave ho poplácal po rameni.

„Jen budete muset být trochu opatrnější. Platí, Gillesi?“

„Copak já,“ smál se dělník, „já jsem lehounkej jako píрко!“

A přesto se po hlavě dolů řítit s tím děsivým výkřikem právě Chauvier.

Gustavův mozek reagoval příliš rychle na to, aby stihl přemýšlet. Odhodlal by se pak vůbec skočit?

Inženýr si ani nevyzul boty a skočil.

Na okamžik ho sevřel chlad, ale jeho vůle byla silnější. I přes tu hnědou bahnitou vodu zahlédl Chauvierovu nořící se postavu. Do konce viděl, jak na něj nevěřičně třeští oči. Měli štěstí, že tou roční dobou nebyla hladina moc vysoko. Eiffel muže, snad dvakrát mohutnějšího, než byl sám, během pár vteřin držel kolem pasu a vši silou se odrazil ode dna Garonny. Ještě v jednom při nich stálo štěstí: při odrazu se opřel o prkno, které odpadlo z lešení už v prvních dnech stavby.

Cesta nad hladinu mu připadala jako věčnost. Říká se, že v podobných chvílích – těsně před osudovým okamžikem – se člověku znovu vybaví vše, co zažil. Eiffel ale jakékoli vzpomínky zahnal. Nebyl čas na bilancování. Vynořil by se málem udušený.

Vzduch, který se jim nad hladinou vedral do plic, byl ještě bolestivější. Oba pak u břehu zvraceli doslova rozžhavenou lávu.

Seběhl se houf dělníků, každý jim chtěl při soukání z vody podat pomocnou ruku.

Chauvier se svalil na záda a usmíval se do oblak.

Pak se vedle něj natáhl i Eiffel a otočil k němu hlavu.

„Lehounkej jako píрко?“

Chauvier s bolestnou grimasou vyprskl smíchy a rozklepal se zimou.

„Člověk se vždycky může splést, pane Eiffele. Jedna věc je ale jistá, vy jste opravdovej hrdina!“

Gustave pokrčil rameny a zavřel oči. Vzduch mu nikdy nepřipadal tak lahodný.

1

Paříž, 1886

„V očích Spojených států amerických jste hrdina, pane Eiffele!“

Co je to za podivný přízvuk... Tak nějak kulatý, protáhlý, překotný. Eiffel vždycky dumal nad tím, jak vznikají přízvuky. Souvisí to s podnebím, s reliéfem krajiny? Mohly by tedy některé samohlásky být citlivější na slunce, souhlásky zase na déšť? Je americký přízvuk syntézou anglické, irské a holandské výslovnosti? Snad, ale existuje v tom případě nějaký jazyk, který tu byl přede všemi ostatními? Jakási prvotní struktura?

„Nějaká kostra...“ přemýšlí Eiffel a upřeně přitom sleduje ty plné rty, z nichž vychází jeden kompliment za druhým.

Jeho život je vlastně už celé půlstoletí zasvěcen kostrám. Téměř všeho ostatního – své rodiny, lásek, volna – se kvůli té vášni pro kosti vzdal. Jistě, jsou to kovové stehenní kosti, holenní kosti z ocele. Ale copak tahle socha, ta vysoká žena, poněkud směšně zahalená, která se tu vypíná před celou sešlostí, není také dcerou Gustava Eiffela? Vděčí mu za svou nejtajnější, nejintimnější strukturu.

„Co je s tebou, Gustave?“ zašeptal Jean. „Jeden by řekl, že se ti zjevila Svatá Panna!“

„Panna... tak tou asi dlouho nebude...“

Eiffel se vrátí nohama na zem a rozpomene se, kde to vlastně je, před kým a proč tu stojí.

Velvyslanec Milligan McLane si ničeho nevšiml a před zrudlými přelapujícími shromážděnými, s uhlazenými kníry a ve škrobených límečcích, dál s tím svým děsným přízvukem řeční.

„Skromně tvrdíte, že na soše Svobody je vaší prací jen skelet. Ale právě v této kostře spočívá a vždy bude spočívat její síla.“

Pár těch páprdů se na Eiffela otočí s obdivným pohledem. Už měl chuť vypláznout na něj jazyk, ale slíbil, že se bude ovládat. Compagnon ho o to dopředu požádal.

„Je to součást tvého poslání, Gustave.“

„Moc dobře víš, že jsou mi pocty ukradené.“

„Nejde o mě, o nás, o Eiffelovy podniky. Když to nedělalš pro sebe...“

„... udělej to pro mě,“ dodala Claire, Eiffelova dcera, která vešla do dveří kanceláře právě ve chvíli, kdy si neobratně vázal motýlka. „A ukaž, tati, já ti pomůžu, ještě si pomačkáš límeček...“

Gustave Eiffel je člověk z terénu, ne ze salonu. Odjakživa nesnášel patolízaly, tanečky, potměšilosti ministerských kancelářů a spiklecká zákoutí ambasad.

Ale co, Compagnon měl pravdu: tu hru je třeba hrát. Zvláště když to může udělat radost milované dceři.

„Tato socha odolá všem větrům a bouřím a bude tu stát ještě za sto let.“

„To doufám, ty troubo!“ zamumlá Eiffel tak hlasitě, že ho Compagnon šfouchne do žeber.

Inženýr udělá krok vpřed a s úsměvem velvyslanci řekne:

„Za víc. Za mnohem víc než za sto let...“

Sbor moudrých se s pokašláváním směje a všichni si pomyslí, jak je ten Eiffel duchaplný. Gustave na ně hledí s hranou blahosklonností. Stačí jim tak málo...

Velvyslanec využije toho, že hrdina dne vykročil z řady, přistoupí k němu a pozvedne medaili.

Eiffela překvapí, že je tak malá. Za ta léta už dostal pěknou řádku medailí. Francouzská, regionální i koloniální vyznamenání: všechna leží naházená v šuplíku, ve kterém se o masopustu tak rády přehrabují děti. Tahle medaile tedy mezi ostatními nijak zvlášť nevynikne.

Tak tohle za to všechno... pomyslí si Eiffel a otočí se na „svou“ sochu. Je ale vůbec jeho? Její tvar, šarm, pohled, hrdý výraz: to všechno je dílo sochaře Bartholdiho. Ti, kdo od nynějška zamíří do newyorského přístavu, proplují kolem ní. Je to první Američanka, se kterou se setkají. Ovšem komu přičtou otcovství? Sochaři, nebo inženýrovi? Kdo z těch dvou je umělec, skutečný tvůrce? Nespočívá snad umění v tom, co je skryté, v tom, co se neukazuje? Všechny mosty, železniční lávky a viadukty, které Gustave za třicet let postavil, jsou to umělecká díla, nebo jen objekty? Není už načase, aby vytvořil nějakou strukturu, kostru, která bude existovat jen sama o sobě, sama pro sebe? Která bude jakousi odplatou všech kostí a jejich triumfem?

Ze zamyšlení ho vytrhne slabá bolest. Udělal to snad velvyslanec naschvál? Zaznamenal nepřítomný pohled laureáta a zapíchl mu špendlík medaile pár milimetrů do těla?

Američan předstírá, že si ničeho nevšiml, a Eiffel si nechá úšklebek pro sebe.

„Ve jménu amerického lidu a jeho hodnot vás jmenuji čestným občanem Spojených států amerických. *God bless America!*“

„*God bless America!*“ zopakuje obecenstvo sborem.

Francouz by se s tím vypořádal přátelským objetím. Velvyslanec ale Eiffela stiskne a políbí na obě tváře. Gustave ztuhne. Jeho stará dobrá německá krev v něm vzkypí vždycky, když čelí příliš familiárním projevům. Tihle Američané jsou rozhodně vřelí až moc. A k tomu ten dech, prokristapána!

„Dal jste si žabí stehýnka, pane velvyslanče?“

Jistě že neřekl nic, ale už ho zatraceně svrběl jazyk...

„Z toho Yankeeho táhl česnek! Pro mě to byla hotová hrůza!“

„Bylo to na tobě znát... Doufám, že si nikdo ničeho nevšiml...“

Eiffel se zadívá na účastníky shromáždění, jak štěbetají a usrkávají šampaňské.

„Tihle? Ti nevidí, neslyší...“

Jeden starý akademik přispěchá k Eiffelovi, srdečně mu stiskne ruku a zamumlá jakýsi kompliment, vinou neúplného chrupu poněkud nesrozumitelný.

„Ale němí nejsou...“ přisadí si Compagnon, zatímco se stařec v zeleném fraku klátivě vzdaluje.

„Tak to by stačilo,“ uzavře Eiffel a vydá se k šatně.

„Počkej, Gustave!“

„Na co mám čekat? Všichni tady jen tlachají. Víš moc dobře, že tlachání nesnáším...“

Zdá se, že Compagnon je ve střehu, jako by se obával, že se jim Eiffelovo chování vymstí. Už léta brousí hrany, dává po něm věci do pořádku. Je to dost nevděčná práce. Gustave je přece jeho společník, ne jeho šéf.

Eiffel si to ale neuvědomuje. Jejich přátelství – a přátelé opravdu jsou – je založené na tom zvláštním vztahu závislosti a soudržnosti. Jako slepý s chromým.

Tak například dnes by Gustave neměl být tak nad věcí. Compagnon ho na to cestou po schodech velvyslanectví Spojených států v rue du Faubourg-Saint-Honoré upozorňoval. Bude tu vybraná společnost. A tedy budoucí kontrakty.

„Žádné kontrakty nepotřebujeme...“

„Kontrakty jsou *vždycky* zapotřebí! Tady je vidět, Gustave, že ty nemusíš ležet v útech.“

„Právě proto jsem se dal dohromady s tebou. Pro mě jsou čísla prostě měření, a ne bankovky.“

Compagnon má ovšem pravdu. Pod americkou vlajkou se tu dnes večer sešla veškerá elita. To není zrovna chvíle na vrtochy.

„Víš, že všichni teď mluví jen o Světové výstavě? Bude za tři roky. Takže vlastně zítra...“

Gustave dělá, že neslyší, popadne pohár šampaňského a usklíbne se.

„Všiml sis? Je zteplalé. No jistě, tihle Američani...“

Compagnon chytne Eiffela za paži a poněkud hrubě ho zatlačí do kouta místnosti, pod starý obraz zvětšující město Cap Vincent na jezeře Ontario. Je to zastaralá a dost strnulá scénérie, stejně jako přízraky, které bloudí po podobných salonech.

Compagnon ukáže na vysokého muže otočeného zády, který jako by netrpělivostí doslova poskakoval na místě.

„Tamten dlouhán, ten je z ministerstva zahraničí. Tvrdí, že ministr Freycinet chce nějaký monument, který by v roce 1889 reprezentoval Francii.“

„Monument?“

Když Compagnon vidí, že konečně upoutal inženýrovu pozornost, tématu už se nepustí.

„No ano! Chtějí to postavit v Puteaux, u bran Paříže. A aby se tam dalo dostat, chtějí vybudovat dokonce metropolitní železnici, jako v Londýně. Vlak, co by projížděl pod Seinou.“

Ta představa Eiffela rychle probere.

„To je dobré, *velice* dobré!“

Compagnon cítí, že tuhle partii nakonec vyhraje.

„Tak vidíš, že jsme sem nešli pro nic za nic! Měli bychom navázat kontakt s ministerstvem a předložit jim návrhy, nabídnout plány.“

„Toho metra? Máš pravdu. Zjisti víc.“

„Ne toho metra, Gustave. Toho monumentu...“

Když si Gustave něco umane, už s ním nic nepohne.

„Metro, to není žádná nová myšlenka. A navíc se kolem toho už motá spousta lidí,“ dodal Compagnon.

„A jak je s tím daleko ta spousta?“ ptá se Eiffel a navléká si přitom kabát.

Compagnon musí přiznat, že netuší.

Inženýr se usměje, na dálku se ukloní a zlehka pokyne několika hostům, kteří zaznamenali jeho odchod. Jakmile vidí, že se mu někteří chystají vyjít v ústrety, pozpátku odkráčí a zmizí na nádvoří ambasády. Compagnon je mu v patách. Eiffelova mysl už pracuje na plné obrátky. Metro! Musí se udělat líp, než to mají Angličani! Představuje si tunely, kovové konstrukce, skelet obří žížaly!

„Jak ti říkám, zjisti o tom víc. Nějaký monument, to je k ničemu. Zato metro... to už je slušný projekt. *Opravdový* projekt!“

2

Bordeaux, 1859

Pauwels ani nevěděl, co ho rozčílilo nejvíc: Chauvierova nehoda, Eiffelova lehkomyšlnost, nebo to, že ho vlastní skrblictví málem dovedlo ke skutečné tragédii.

Když se blížil ke dvěma mužům ležícím na břehu, dělníci se rozešli. Mínil se v nich respekt se znechucením. Pauwels byl přece jen pořád šéf...

„Za koho se máte, proboha? Neměl jste skákat!“

Eiffel se chystal vstát a Pauwels, šlo spíš o reflex než o výraz sympatií, mu podal ruku, aby mu pomohl dostat se na nohy.

„Já vám to říkal, pane Pauwelsi. Kdyby bylo víc dřeva, udělalo by se širší lešení a nikdo by do vody nepadal...“

Všichni dělníci v hloučku přitakali, ale neodvážili se promluvit. Nevěděli, do jaké míry můžou inženýra podpořit.

„Odpověděl jsem vám snad už stokrát: potřebuju udržet rozpočet!“
Obecenstvo strnule čekalo na odezvu.

Eiffel ukázal na dělníky a klidným tónem řekl:

„A já zase potřebuju všechny svoje lidi...“

Pauwels pochopil, že se pohybuje na tenkém ledě. Nechtěl se nechat zahnat do úzkých nějakou vzpourou. V takovém případě by to rozpočet opravdu zatížilo. A on za něj přece zodpovídal.

Přistoupil k Eiffelovi, uchopil ho pod paží, jako by byli někde v salonu, a spustil spikleneckým tónem:

„Ten váš hoch přece nezemřel,“ řekl a ukázal přitom na Chauviera.

Dělník se dál blaženě usmíval, jako by mu pánbůh právě dopřál odklad.

Eiffel musel souhlasit.

„No tak mě už přestaňte rozčilovat těmi svými povídačkami o dřevu.“

„V tom případě se o to postarám sám!“ zahřímal Eiffel.

„Postaráte se? A copak ještě?“

Eiffel už Pauwelsovi nevěnoval jediný pohled, zabalil se do deky, otočil se a šel.

„Kam to jdete? Koukejte se osušit, prokristapána! Teď není čas na to, začít marodit!“

Kdyby Pauwels viděl svému inženýrovi do tváře, spatřil by labužnický a triumfální úsměv. Eiffel přímo miloval výzvy a jedné další právě hodlal čelit. Den přece začal tím, že zachránil tonoucího před smrtí. Postavit se nejbohatšímu člověku v Bordeaux bude vedle toho hotová hračka.

„Eiffele, vraťte se!“ křičel Pauwels pozbývající veškeré autority. „Proboha vás prosím, nedělejte žádné hlouposti!“

3

Paříž, 1886

Eiffel miluje hluk. Ne mondénní vřavu salonů, šuškáni budoárů, ale ten dobrý a ryzí halas lidí, mezi kterými to křeše, kde to žije furiantstvím. To mu připomíná atmosféru stavenišť a dílen. Muže oddané svému řemeslu, ponořené do svého díla, kteří se snaží z ničeho vydolovat hmotu, formu. Kteří se snaží učinit skutečným a hmatatelným to, co si Gustave *představuje*. Vše vězí v představivosti: síle vidět jinak, vidět dál. A to se může dít jen v neustálém lomozu, přicházejícím po velkém tichu inspirace, která byla pro Eiffela vždy něčím fascinujícím i nahánějším hrůzu. Když je sám proti svým myšlenkám, když čeká na jiskru, která dá vzniknout prvnímu výkresu, prožívá Gustave strach. Připadá si jako malý kluk, který stojí za tmy na kraji lesa a netuší, odkud se vynoří vlk. Ta příšera ale nikdy nepřijde. Naopak, když je jeho strach nanejvýš nevýslovný a neuchopitelný, spustí se jeho tvořivost: musí si sáhnout na dno znepokojení a pochyb, aby se odrazil k té *správné* myšlence. A právě tak se Eiffelovy podniky staly tím, čím jsou: „génii železa, básníky kovu“. Železa a kovu, které by tu nebyly bez rámusu tavíren, kladiv, ponků, bez zpocených svalnatých rukou, ustaraných čel, bez neustále upřené pozornosti. Zase ten hluk. Jeho milovaný hluk. Jeho domov.

To proto se Gustave cítí tak dobře v hospodách, kde jeden ne-slyší vlastního slova. Tyhle úly, kde to vře, kde to haleká, kde se člověk krásně schová, mají v sobě cosi uklidňujícího. Po porážce od Prusů v sedmdesátém se vyrojily jako houby po dešti. Kolik Alsanů našlo v Paříži útočiště při útěku před tou hydrou ve špičaté helmici? Radši své pivo servírují dragounům Republiky než Bismarckovým vojákům. Zelí buď bude kysané po francouzsku, nebo nebude žádné.

„Ještě jedno pivo, pane Eiffele?“

„Výborně. A přineste mi další porci.“

„Našich ústřic?“

„Jistě!“

„Už se to nese!“

„Tati, vždyť jsi ještě ani nedojedl tu první...“

„Znáš mě, já musím mít vždycky náskok...“

„A nehltej tak, zaskočí ti!“

„Ano, maminko...“

Claire se ušklibne. Nemá ráda, když s ní otec takhle mluví. Samozřejmě že obstarává celou rodinu, taková už je její role nejstarší dcery. Od smrti matky před devíti lety je skutečnou paní domu. Ale aby jí říkal maminko, to už je příliš. Tomu se přece nemůže ani jeden z nich smát. On si to ostatně uvědomí a položí svou dlaň na její drobnou ručku.

„Promiň, zlato... Umím být pěkný neotesanec.“

Claire cítí, jak se její zášť před otcovým úsměvem rychle vytrácí. Otec a dcera se zbožňují! „Jsou jako dva prsty jedné ruky,“ nese se kuloáry Eiffelových podniků v Levallois-Perret, když přichází Claire zkontrolovat, jestli si otec vzal šálu, nebo mu nese piknikový košík. Gustave je její otec, ale také její vzor, její idol. Když o něm mluví, z jejího tónu číší nadšení.

„No ne, ty jsi zamilovaná!“ dobírají si ji občas přátelé.

Claire jen pokrčí rameny, ani ji to příliš nepohorší.

„Svým způsobem. Je to muž mého života. Alespoň prozatím.“

A to je také důvod, proč otce dnes večer chtěla vidět. Sama si s ním domluvila schůzku v *Brasserie des Bords du Rhin* na bulváru Saint-Germain, protože ví, že Gustave mívá ve zvyku sem zavítat. To, co mu musí povědět, zasluhuje jeho pozornost a vstřícnost. Měl by se tedy cítit jako ryba ve vodě.

„Tatínku, chtěla bych ti něco říct...“

Gustave se na ni dívá s něhou v očích, ale myšlenkami je už jinde. Pořádá jednu ústřici za druhou a ozývá se přitom hlasité srkání, které vždycky tak rozčilovalo jeho manželku.

„Gustave, jako bys byl nějaká pijavice!“ říkávala a byla s to odejít z místnosti. Claire tenhle odpor zdědila, ale dnes se musí opanovat. Není vhodná chvíle se otce nějak dotknout.

„Nech mě hádat,“ řekne a polkne další ústřici. „Necháš práv kvůli studiu umění?“

„Chtěla bych se vdát...“

Claire nedokáže uvěřit, že to vyslovila! Tělo má jako na trní, ale je jediná, kdo si toho všímá. Gustave v tom rámusu vůbec neslyšel.

„Prosím?“

Claire s kyselým úsměvem pečlivě přeslabikuje:

„Chtě-la-bych-se-vdát.“

Eiffel netečně pokrčí rameny a přihne si ze žejdlíku, který mu číšník právě naservíroval.

„No jistě, jednoho dne na to dojde,“ řekne a utře si pěnu z vousů. „Jez, dej si ještě ústřice! Jód je výtečný pro zdraví. Pro zdárný vývoj. Prostě na všechno.“

„Tati...“

Dělá to Gustave naschvál? Někdy se chová jako spratek, který by zasluhoval přehnout přes koleno. To by jí pak opravdu mohl říkat maminko...

Claire se chystá na zteč právě ve chvíli, kdy se k nim blíží čísi stín.

Claire přece Compagnonovi říkala, že tu bude se svým otcem obědovat. Dokonce ho do celé věci zaskvětila a snažně ho prosila, ať je nevyrušuje. Dnes víc než kdy jindy. Zrada vždycky přichází z vlastních řad... Inženýr a bývalý tesař už deset let pracují ruku v ruce do té míry, že Jean už je dnes členem rodiny. Alespoň si to Claire myslela.

Bohužel, Compagnon už není ten milý adoptivní strýček. Teď je z něj znovu ustaraný společník firmy, sedá si, aniž by Claire věnoval jediný pohled, rozkládá po stole dokumenty, nekouká na fleky, nedělá okolky.

„Už jsi obědval?“ zeptá se Eiffel.

Ještě než stačí odpovědět, Gustave zavolá: „Porci ústřic pro pána!“ a otevře noviny, které Compagnon přinesl pod paží.

„Co ta americká medaile, mluví se o ní? Jsou tu nějaké fotografie?“

„Já myslel, že pocty jsou ti ukradené.“

„Pocty ano. Ale reklama ne. V tom ty mi snad nebudeš odporovat?“

Zatímco otec probírá jednotlivé stránky *Figara*, Claire cítí, jak jí pracují svaly. Compagnon konečně mladou ženu zaznamená a dojde mu, že si nevybral správný den. Obrátí se na Claire s omluvným výrazem, ta ale nespouští oči ze svého otce.

„Tatínku, mohli bychom si vážně promluvit?“

Otec už ji nevnímá. Compagnon mu právě podal složky k parafování a inženýr podepisuje jedno lejtstro za druhým.

„Promiň, Claire,“ omlouvá se Compagnon rozpačitě. „Ale to víš...“

„No ano, to vím...“

Claire dobře zná to neoddiskutovatelné *soustředění*, které jim otec neustále vtoukal do hlavy: „Být si plně vědom toho, čím člověk je, co dělá. Nikdy se nerozptylovat, rozumíte, děti?“

„Ano, tatínkuuuu...“

Náhle Eiffel jednu ze složek prudce odstrčí ke Compagnonovi.

„S Poulardem to vyjednáš znovu. Tohle já platit nebudu...“

Eiffel podepíše ještě dobrý půltucet dokumentů a pak se sveze na lavici jako atlet po namáhavém výkonu; s klidnou tváří vy-zunkne půlku žejdlíku.

Claire nemá chuť pouštět se znovu do boje. Její otec mívá občas dar všechno pokazit.

Compagnon je na vážkách, jestli nemá zmizet – nebylo by teď, když zničil jejich sedánek, zbabělé se vypařit? Zeptá se Gustava:

„Přemýšlel jsi o té Světové výstavě? O tom monumentu?“

Eiffel záležitost přejde pohrdavým mávnutím.

„Nezačínej s tím zase. Mě zajímá metro...“

Položí dlaň dceři na ruku a dodá:

„Claire, řekni mu, že metro, to je moderní!“

Claire tónem skuhravého papouška zopakuje: „Metro, to je moderní, Jeane.“ Eiffel ale v hlase své dcery neslyší žádnou ironii. Naopak s uspokojením kývne, že se mu dostalo podpory.

Claire se na své židli napřímí, spiklenecky mrkne na Compagnona a řekne:

„Ovšem takový monument, to může být docela vzrušující.“

Eiffel je překvapený, a tak se toho Compagnon hned chytne.

„Můžu tě ujistit, že monument je kontrakt, který stojí za to vzít. Znamená prestiž.“

A zase jedno slovo, které architekta dráždí... Prestiž! No vida!

„Vysvětli mi, proč budovat stavbu, která je úplně zbytečná a bude se muset rozebrat...“

„Aha, to je dočasné?“ podiví se Claire.

„Na dvacet let,“ zamumlá její otec. „To je jako na pár vteřin...“

Compagnon zatne čelisti, ale prohru si zatím nepřipouští.